

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytiszt. Református Lelkesi Hivatalnak
Uileac de Beiuș — Belényesujlak

KOLAI SZEMLE

Felölsszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkési hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdí-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Az egyházfegyelem.

a) A lelkészek kötelességeit az 1. tc. 143—145. §. kimerítően felsorolják. Ezek teljesítésével a lelkész feladatának, lelképásztori munkájának eleget tesz, csak a munkásság tervszerű beosztással történjék. Kérdés azonban az, hogy miként lehetséges a végzett munka ellenőrzése? Ma ezt az egyházmegyei hatóság végzi; szükséges, hogy az az ellenőrző joga a jövőben is érintetlen maradjon. Azonban az egyházmegyei hatóság ellenőrzése önmagában nem elegendő. Az látszik szükségesnek, hogy minden világi elem beavatkozása nélkül a lelképásztorok őrizték ellen egymás munkásságát testvéri jóindulattal havonként, — legkésőbb évnegyedenként összeülő konferenciákon. Ezeken az összejöveteleken, melyek teljesen zártak lennének a cenzor egy nemét gyakorolnák egymással szemben. Tapasztalataikat megbeszélnek ezek tekintetbe vételével terveiket egységesítének. A gyűléseken való megjelenés kötelező volna. A megbeszélés tárgyát a mindennapi tapasztalat adatai mellett cura pastoralis, a belmisszió, a vasárnapi iskola folyton megújuló kérdései képeznék. Alaposan meg kellene vitatni a konfirmatoria előkészítést is. A kérdések egész özönét lehetne itt megtárgyalni, melyeket egyenként felsorolni kép telenség, — Csak az sajnos, hogy ma úgy látszik ez csupán óhaj, mert az egyesületi életnek, az egyesületek üdvös munkásságának maga a ref. egyház vezetői akarják nyakát szegni az egyházfegyelmezés gyakorlásának, az intenzív hitélet kifejlődhetésének nagy kárára.

b) Ami a presbyterek fegyelmezését illeti, az rendkívül nehéz, de elengedhetetlen fontos feladat az egyházfegyelem megvalósításával. A kötelességeiket az 1. tc. 121. §. részletesen előírja. Hogyan teljesítik ezeket, arról jobb nem beszélni? Hogyan vezethetők a kötelesség teljesítésére? a feltett kérdésre a felelet ez lehet: 1) meggyőzéssel, rábeszéléssel, 2) a törvény szigorúságával.

A meggyőzésnek, a rábeszélésnek a legalkalmasabb eszköze a presbyteri konferenciák tartása.

A presbyteri konferenciák tartása, ahol 4—5 gyülekezet presbyterei, presbyteriumainak kiküldöttei vennének részt, nem kevésbé fontosak, mint a lelkési értekezletek. Ezek a konferenciák már az erdélyi egyházkerületben régebben tartatnak; Nagy-Váradon is tartott már a kolozsvári theologia tanára egyet a folyó év tavaszán, így programokról, tárgyalásuk menetéről bővebben szólni nem szükséges. Szükségesnek tartom ezek mellett közöttük egy a kötelességeiket ismertető iratnak a terjesztését. Ilyen irat az erdélyi egyházkerületben már jelent is meg a „Presbyterek kis kátéja” c. alatt.

Ha a rábeszélésnek ezek az eszközei nem eredményesek, — a kötelességét nem teljesítő presbytert intse meg a lelkész jelenlétében az egyházmegye elnöksége, ha javulás nincs, később az egyházmegye bírósága fossa meg a tisztességétől. Hogy ez az utóbbi eset minél kevesebbszer forduljon elő, arra kell irányítani minden egyházát szerető embernek, vezetőnek a befolyását, hogy úgy az activ, mint a passiv választó jog szigoríttassék meg. Ma nem egyszer az egyházi adófizetés ellen agitáló demagógok, büntetett előéletű, sokszorosan rovtomultu atyafiak kerülnek a presbyteri tisztességre. Ezek bizony meg kell vallani, nem igen érdeklődnek a hitélet iránt. A megválasztott presbyterektől egy, a kötelességeiket magában foglaló szövegű eskümintá alapján vétessék ki az eskü.

c) Végül ami általában az egyháztagok fegyelmezését illeti, erre vonatkozólag az a meggyőződése, hogy ezek egy részével és pedig jó részével szemben nem annyira a fegyelmezésnek, mint vallásos; egyházi iránti hűségre való nevelésnek van helye. Forgács Gyula példája itt követésre méltó, aki törzskönyvet vezet az egyháztagjairól, — belejegyezve abba életére minden fontosabb mozzanatára vonatkozó adatot. Nagy jelentőségűek ezek a feljegyzések, mert ezek alapján ellen lehet őrizni életök vallásos megnyilatkozását. Ezekkel szemben cura pastoralis! ez legyen a jelszó!

Ott, ahol azonban sebet találunk, fekélyt, ott

erősebb eljárás is igazolt. Ha akadna minden intézés, dorgálás, — magán és nyilvános a presbyterium színe előtt gyakorolt intézés és dorgálás — dacára olyan, aki a vallásos, egyház iránti kötelességét nem teljesítené, az illet minden további nélkül ha nem is végérvényesen, de ki kell zárni a gyülekezetből. Az ilyenekkel szemben nem büntetés az urvacsorától való eltiltás, mert hiszen legtöbbször az ilyen azzal nem is kíván élni. Ha enyhébb büntetésről van szó, még talán érzékenyebben érintené az ilyeneket a választói és választhatói jogtól való megfosztás, mert ez a korteskedésből való kizárást jelentené a számukra.

Ime egy vélemény az egyház fegyelmi ügyében. Sajnos, hogy ma még ez csak vélemény lehet és nem tett!

Dr Bodnár Gábor.

[Vége.]

Szemle.

Visszhangok.

A szabad egyház eszméjére közelebből dr Gyenge János e tárgyról írott könyvére közelből s távolból visszhangok feleltek. Az egyik — talán időrendben első — a nagybányai egyházmegyei gyűlés határozata volt, melyet gyűlési tudósításunkban már közöltünk. A másik visszhangot a „Kálvinista Szemle” adja, melyben a cikkíró a mi: romániai reformátusok helyzetéből nézve foglalkozik a szabad egyház gondolatával. „A kérdés ez: harcoljanak-e továbbra is azokért a jogokért, amelyeket a magyar állam adott és elismert? Könyörögjenek-e államsegélyt azoktól, akik igen drágán adnak minden egyes fillért, ugyanarra, hogy vért hullathatja érte a magyar reform. anyaszentegyház?! Iskoláikat egymásután szedik el tőlük. Az államsegély megvonása amúgy is bármikor bekövetkezhetik. Nem mennek-e többre, ha mankó helyett a saját lábukra állanak és úgy folytatják munkájukat.” A „Szeretet”, a magyar baptisták hivatalos közlönye a többiek közt így ír: „Figyelmén kívül ne hagyjuk, hogy egyetlen rendszerbe sem szabad tulsok reményt helyezni, mert könnyen csalódhatunk. Ha az új tan (?) hívei... türelemmel nem tudnak várni azokra, akik talán lassabban fogják fel a dolgokat, mint ők azt elképzelik, úgy várakozáson alul marad az eredmény.” — Jóval távolabbról: Edinburgból is érkezett egy meglepetésszerű visszhang dr Webster J. Macdonaldtól, kinek Gyenge J. a könyvét ajánlotta. Webster nem helyezkedik vele egy álláspontra egyes célzatosságot feltüntető állításait illetőleg s a neki való ajánlásáról nem volt előzetes tudomása. Szerinte „a jelenkor protestáns egyházainak arra van szükségük, hogy egységesen cselekedjenek, nem pedig, hogy szétbuzzanak.”

Dr Gyenge János a visszhangokra, közelebből Webster J. levelével kapcsolatban nyilatkozatot adott ki, melyben kijelenti, hogy könyvét az Edinburgban járt K. Tompa Arthur által aján-

lotta Webster lelkésznek. Leszögezi, hogy a szabad egyház gondolatával az amerikai vendégek ittlétekor tartott értekezletis foglalkozott és kiemeli, hogy a magyar református egyház az állammal szemben évszázadokon át mindig független szabad volt, kizárólag önmagából tartotta fenn magát, csupán a múlt század nyolcvanas éveitől kezdve kért és elfogadott államsegély révén veszítette el szabad egyházi jellegét.”

Véleményünket e tárgyról már kifejeztük ebben: „a jövő a szabad egyházhoz vezet.” Kévéssel ezután ugyanerre a gondolatra bukkantunk rá Ravasz L. legújabb könyvében [71. l.] „Nem csinálók belőle titkot, hogy egyházunk hajója határozottan ama tájak felé evez, ahol a „szabad egyház” eszméje az egyedül lehetséges.” De ismételtlen hangsúlyoznunk kell azt is, hogy a jelen viszonyok között az államtól való szabadságra és függetlenségre nem lehet semmi reményünk. Éppen ezért ezt ma szétvázolás szításával, egymás ellen való ellenségeskedéssel megvalósítani biztos veszedelem lenne.

Debreczeni István.

A bihari egyházmegye közgyűlése.

A bihari ref. egyházmegye augusztus hó 19-én tartotta meg — a tavasszal — az ügyek csekély számára és a költségekre való tekintetből elhalasztott rendes közgyűlését Nagyváradon.

A XC. zs. 1. versének buzgó eléneklése s az esperesnek gondolatokban gazdag és áhítatos imádsága után a közgyűlés a szokott formák keretei között megalakulván, a 22 pontból álló tárgysorozatnak letárgyalása következett.

Tudomásul vette a közgyűlés az egyházkerületnek a vasárnapi iskolák, a közalapítványok és kulturadó tárgyában hozott határozatait s ezek kapcsán felhívta a lelkészeket és presbyteriumokat arra, hogy a vasárnapi iskolákat haladéktalanul szervezzék meg s intenzív működését kezdjék meg. Azon egyházközségekkel szemben, amelyek a kulturadónak költségvetésükbe való beállításáról s annak fizetéséről hallani sem akarnak, erélyes intézkedések megtételére hívta fel az egyházmegyei elnökséget.

Sajnálattal értesült a közgyűlés az iskoláinkat ujabban ért sérelmes, autonómiánkat mélyen sértő miniszteri rendeletekről.

A szavazatbontó bizottság jelentésével kapcsolatban fájdalommal és kegyeletos érzéssel emlékezett meg ama nagy, egyházi ref. egyházat, mint az egész magyar társadalmat ért veszteségről, mely a tanácsbírói hivatalát el sem foglalhatta hű és nagy fiának: néh. Lovassy Andor ny. alispán, író hirtelen történt elhunytával érte, ki ragyogó tollával, nemes szívével, fenkölt gondolkodásával úgy írásban, mint szóval még nagyon sokat tehetett volna a magyar ref. öntudat és faji érzésünk ébrentartására, ápolására.

Ezek után az esperes rövid és tömör vonásokban hű képét adja az egyházközségek 1923. évi valláserkölcsei és anyagi állapotának. A jelentés alapján jóleső érzéssel vette tudomásul a közgyűlés, hogy e felettébb nehéz időben az egyházmegye világi vezetői a lelkészi kart hathatósan támogatták, egyes egyházközségeinket meglátogatták s ezen jó hatást kiváltó látogatásukat a jövőben még szélesebb körre kiterjeszteni kilátásba helyezték. Az esperesi jelentés rámutatván a szekták terjeszkedésére, miután a közgyűlés felismerte ezen nem lokális jellegű, a gyülekezeti életre bénítólag és bomlasztólag ható veszedelmet, a szekták terjeszkedésének ellensúlyozására a ref. öntudatot ébrentartó vallásos iratoknak, füzeteknek, újságoknak, ha kell, az egyházközségek terhére való terjesztésére és vallásos összejöveteleknek a tartására hívta fel a lelkészeket és presbiteriumokat.

Az esperesi jelentés alapján újból tárgyalta a vasárnapi iskolák nagyfontosságú ügye, melynél szép példát mutat a nagyváradai ref. egyház. A tervezgetés és akarás nem elég — itt tenni, cselekedni kell, nem felejtven el ama szálló igévé vált s nagy igazságot tartalmazó mondást: „akié a gyermek, azé a jövő”. Ismételten felhívta a gyülekezet vezetőségét, hogy a ref. tanítók, kántorok és más — erre a célra alkalmas, intelligens egyének bevonásával működésüket kezdjék meg s erről az egyházlátogatás alkalmával jelentésüket tegyék meg. A jelentés alapján a közgyűlés meggyőződve és szomorúan értesülve arról, hogy a felekezeti tanítók munkája a különféle rendeletek folytán megnehezedett, nyomatékosan felhívta az egyházközséget, hogy a hittan és ének tanítására a jövőben nagy súlyt fektessenek.

Örömmel értesült a közgyűlés arról, hogy a nagyváradai Prot. Árvaház, bár a kezdet nehézségeivel küzdve, 10 árvagyermek elhelyezésével és gondozásával megkezdte működését. Felesleges hangsúlyozni, hogy ezen magasztos célt szolgáló intézmény támogatására nemcsak az egyházmegye, hanem az egész egyházkerület lelkészeinek és egyházközségeinek sietnie kell. A közgyűlés az egyes gyülekezeteket felhívta úgy pénzbeli, mint természetbeni támogatásra.

Megtette a közgyűlés az első lépést az egyházmegyei lelkészi nyugdíjintézeteknek a megszervezésére, amidőn kebeléből egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, hogy az elszámolást és az újabb szervezkedést előkészítse. — Nem feledkezett meg a ref. felekezeti tanítóink anyagi támogatásáról sem, amidőn kötelezte a ref. felekezeti iskolákat fenntartó egyházközségeket, hogy

a nyári román nyelvű tanfolyamon részt vett tanítók részére 1000—1500 Lei utaljanak ki.

Az esperes időszaki jelentése kapcsán jóváhagyta a közgyűlés a pósálaki, nagyszántói, pelbárhidai egyházaknak függő kölcsöneire s az élesdi ref. egyháznak ingatlan eladása körül tett elnöki intézkedéseket. — A számvevőszék jelentése után a még kisebb ügyek gyors letárgyalása következett. A gyűlés után Csernák Béla esperes beadta az esperesi tisztségről való lemondását. A közgyűlés bár sajnálattal, a lemondást tekintettel arra, hogy esperese még az egyházkerületnek sok munkával megterhelt főjegyzője s az egyházmegye legtekintélyesebb, nehéz és sok munkát igénylő nagyváradai egyházközségének a lelkésze, — elfogadta, az esperesi teendőik időközi elvégzésével Könyves János biharszentjánosi lelkész s egyházmegyei tanácsbíró megbizta s az esperesi állásra a szavazást szeptember 30-ig beadni határozta. A bírósági ügyek tárgyalása — tekintettel az ügyek nagy halmazára — még a délelőtti folyamán megkezdődött. A délután folytatván, csak a késő esteli órákban fejeződött be.

Vb.

REGISTRU DE INSPECTEI (ISKOLALÁTOGATÁSI NAPLÓ)

melynek beszerzése minden iskolára kötelező. — Kapható

Béres Károly könyvkereskedésében

Ára 80 Lei. Hozzávaló kivonat [Extras] darabja 80 bani.

Egyházi hírek

Felhívás. A dr Várady Zsigmond-féle alapítványi ösztöndíjat élvezőket felhívom, hogy a múlt tanév sikeres elvégzését igazoló bizonyítványaikat a f. évi szeptember hó 15-ik napjáig nálam mutassák be. Abban az esetben, ha ennek a jelzett határidőig eleget nem tesznek, a felügyelő bizottság helyöket megüresedettnek tekintvén, azokat újabb jelentkezőkkel tölti be. Nagyvárad, 1924 szept. 3. Sulyok István, lelkész-elnök.

Harangavatás Biharpüspökiben. Augusztus 3-án avatta fel a biharpüspöki-i gyülekezet 8:25 mázsás új harangját, mely alkalom a gyülekezetnek és az egész községnek lelkes és bensőséges ünnepe lett. Az ünnepélyen jelen volt a bihari egyházmegye vezetősége, lelkészek és világiak, akik nagymértékben hozzájárultak az ünnepség sikeréhez és hatásához. A délelőtti istentiszteleten Sulyok István áhitatos imádsága emelte fel az örvendező és hálaadó szíveket, mely után Csernák Béla esperes tartott Márk 12. 41—44. alapján további áldozatkészségre

buzdító, hatalmas szónoki erejű egyházi beszédet. Bagoly Bertalan borsi lelkész pedig két kisdédet keresztelt poetikus és lendületes beszéd kíséretében. Majd Balajthy Jenő helybeli lelkész ismertette a harangra befolyt adakozásokat. A beszédek között Vásárhelyi Sándor nagyváradai kántor szép szóló-éneke s ugyancsak ő és Várkonyi helybeli kántortanító sikerült duettje töltötték ki. Délben a gyülekezet ebédet adott a vendégek tiszteletére, melyen a r. kath. lelkész és a község gör. kel. vezetői is résztvettek. Az ebéden, mely imádsággal kezdődött és végződött, több lelkes, komoly buzgóságra és egyetértésre serkentő beszéd hangzott el úgy a vendégek, mint a jelenvolt presbyterek részéről, úgy hogy az egész ebéd ünnepi hangulatban folyt le. — A délutáni isteniszteleten Sulyok István biblia-magyarozatot tartott Jel. 2. 1—5. alapján a régi vallásos élet eszményeihez felemelkedésre buzdítva a gyülekezetet. Debreczeni István nagy-szalontai lelkész pedig szabadelőadásában az igazi református képét rajzolta meg. Az isteniszteleten a hatalmas Nagyvárad-újvárosi énekar és Vásárhelyi kántor művészi énekszámokat adtak elő. A harang ára: 150 ezer lei, közadakozásból gyűlt be, melynek alapját néh. Simon 10 ezer lei-es hagyománya képezte. Az áldozatkész gyülekezet, mely az utóbbi három év alatt renováltatta templomát, kijavíttatta orgonáját és most harangot szerzett, — lekipásztoraival együtt minden elismerést megérdemel.

Hivatalos rész.

Szám: 699—1924.

Nagyistizteletü Esperes Ur!

Tudomásomra jutott, hogy a zsinat által megállapított új énekeskönyvet egy papiros kereskedő cég Románia területén kiadni készűl, anélkül, hogy hogy erre az ideszakadt magyar ref. egyháztól megbízást nyert volna. Tekintettel arra, hogy az énekeskönyv után esedékes jutalék egyházkerületünk egyik jövedelmi forrását képezi, intézkedtem, hogy az új énekeskönyvnek Klein Gyula nagyváradai könyvkereskedő által tudtunkkal 1922-ben beszerzett példányai a kerület bélyegzőjével lebélyegeztessenek s ez után csak ilyen bélyegzővel ellátott példányok kerüljenek forgalomba.

Egyházkerületünk több ízben szigorúan elrendelte, hogy úgy templomainkban, mint iskoláinkban az új énekeskönyv használtassék. Kérem azért nagyistizteletü Esperes Urat, hogy egyfelől az egyházkerületi határozatnak minden gyülekezetünkben érvényt szerezni méltóztassék, másfelől szíveskedjék lelkészeink és tanítóink által a hívek tudomására hozni, hogy csak kerületi bélyegzővel ellátott énekeskönyvet vásároljanak.

Atyafiságos szeretettel

Nagyvárad, 1924. szeptember 2-án.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

645—1924.

A kebelbeli egyházak igen tisztelt Lelkészi Hivatalainak, Iskolaszékeinek.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület főhatósága alá tartozó elemi népiskolákban a következő tankönyvek használatát ajánlom az 1924—25. tanévre:

I. osztály.	Lei
Dr Caba Ágoston, Fonomimicai ABC és Olvasókönyv	22—
II. osztály.	
Zöld Mihály, A református gyermek első valláskönyve	12—
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv II. o.	22—
Dr Augustin Caba, Abecedar Fonomimic, Partea I. și II.	25—
III. osztály.	
Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv III. o.	14—
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv III. o.	24—
Dr A. Caba, Manual de limba română [Román Nyelvkönyv]	18—
Legende istorice	3—
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia județului Bihor	7—
Dr Caba—Coroiu—Nagy, Biharmegye kézi térképe	8—
IV. osztály.	
Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv IV. o.	14—
Dr Caba—Nagy, Magyar Olvasókönyv IV. o.	26—
Dr Augustin Caba, Manual de limba română	18—
Toma Cocșiu, Istoria Românilor IV. o.	9—
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia Patriei [Földrajz]	10—
V. osztály.	
Nánay Béla, Egyháztörténet	20—
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv	40—
Dr Augustin Caba, Manual de limba română	18—
Toma Cocșiu, Istoria Românilor V—VI. o.	11—
Dulfu P., Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor	11—
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constituția Patriei	13—
Szebesztha—Bányai, Természettan	22—
VI. osztály.	
Szapannos Károly, Református Keresztyén Vallás	20—
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv	40—
Dr Augustin Caba, Manual de limba română	18—
Toma Cocșiu, Istoria Românilor V—VI. o.	11—
Dulfu P., Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor	11—
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constituția Patriei	13—
Szeiler Miklós, Természettan és vegytan	22—

Fenti kézikönyvek miniszterileg is aprobált könyvek s használatukat az oradea-mare-i (nagyvárad) tankerület főinspectorja is ajánlotta. Ajánlom biharm. iskoláinknak megvételre a *Dr Caba Á. Coroiu Péter és Nagy Vilmos* által készített új Biharmegye fal térképét, mely nagyban 120 Lei-ért, s kicsinyben a tanulók számára 8 Lei-ért kapható.

Oradea-Mare—Nagyvárad, 1924 aug. 22.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Pályázat

a hegyközpályi-i ref. egyház organista kántortanítói állására. Fizetés: 1. Kézpénz (borválsággal) 120 Lei 40 bani. 2. 16 hektoliter gyűlt buza. 3. 16 méter fa természetben beszállítva. 4. Minden beiratkozott gyermek után 15 liter buza és 15 lei tandíj szűlők által fizetve. Tankötelesek száma jelenleg circa 60. 5. 8 katasztrális hold és 1000 □-öl föld élvezete legeltetési joggal. 6. 1400 □-öl szántóföld élvezete belfelekben. 7. Lakás, kert természetben. 8. Stóla. 9. Ismétlősök tanításáért községtől ezidőszert 300 Tei. 10. Évi 3300 lei drágasági segély esedékes részlete, mely díjlevélben nem foglaltatik s így a következő évre az egyház nem biztosítja.

Megjegyeztetik, hogy a kántortanítói földjavadalom kiegészítése, vagy államsegély esetén az egész díjlevél új értékelés alá kerül. A buza és fajárandóság értékelését, vagy természetben leendő kiszolgáltatását a jövő évben a körülmények tekintetbe vételével állapítja meg az egyház.

Köteleesség: I-VI. o. vegyes iskola tanterv szerinti tanítása. Ismétlősök oktatása. Kántori teendők és az istentiszteletek orgonával való végzése. Temetés. Kanonikus órákon és a lelkész akadályoztatása esetén az istentisztelet végzése. Egyházi énekkar 4 szólamu vezetése. Minden belmissziói munkában lelkésznek segédkezés. Gyűlési jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázhatnak román honosságú, nostrifikáló vizsgát tett okleveles kántortanítók. Pályázatok a szükséges okmányokkal felszerelve 1924 szept. 20-ig a hegyközpályi-i—paleu-i ref. lelkései hivatalhoz küldendők, ú. p. Oradea-Mare—Nagyvárad. Választás ideje szept. 21, amikor a megjelenés ének és orgona próbára előnyös. Választás után az állás azonnal elfoglalandó.

Megválasztott tanító elődjének beruházásait megválthatja. A község Nagyváradtól 6 km-re van.

Presbytérium.

Pályázat.

A Tarcaia (köröstárkányi) ref. egyház pályázatot hirdet tanítónői állásra.

Javadalom: Szép és jó lakás (2 szoba, konyha, pince, mellék épületek.) kerttel.

Kilenc (9) köből buza, kilenc (9) köből szemes tengeri, 8 m³ hasáb tűzifa. Természetbeni járandóság mai piaci értéke: 14500 lei. Esetleges pénzsegély.

Köteleességek: a mindennapi iskola I-II osztályába és a leány ismétlő iskolában tanítás. Női kézimunka tanítás. Egyháztársadalmi munkában segédkezés.

Csak nostrifikáló vizsgát tett tanítónők pályázhatnak. Pályázati határidő e lap megjelenésétől számított 3 hét. Kellően felszerelt okmányok a köröstárkányi ref. lelkései hivatalhoz küldendők.

Tarcaia (Köröstárkány) u. p. Beius, 1924 aug. 27.

Presbyterium.

Pályázati hirdetés.

A pelekeszi-i (Piele, Szilágy-vm.) ref. egyház-község orgonista kántortanítói állására pályázatot hirdet.

Javadalom: 1. Tisztességes, jó lakás a szükséges melléképületekkel és 800 öl kertfel; 2. 6 és fél hold szántóföld haszonélvezete; 3. A volt urbéreszek közös erdején és legelőjén $\frac{1}{3}$ legeltetési és fajzasi jog; 4. 22 köből: 88 véka (á: 30 l.) termés a hivektől, melynek mintegy $\frac{1}{4}$ része buza, a többi rozs; 5. 2 hl. bor az egyház terméséből; 6. 20 m³ (5 öl) hasított tűzifa beszállítva; ezenfelül 100 véka csős tengeri fizetéspótlékul mindaddig, míg államsegélyt nyer az iskola, illetve kántortanító.

Köteleességek: a mindennapi és ismétlő tankötelesek tanterv szerint való oktatása; a belmissziói munkákban lelkész irányítása mellett való részvétel; a kántori teendők végzése; dalárda-vezetése; egyházi jegyzői tiszt teljesítése s általában az egyházi törvények és felsőbb rendeletek által megszabott s hivatalával járó teendők lelkiismeretes végzése.

Megjegyeztetik, hogy mivel az egyházközségnek is az a célja, hogy kántortanítója lehetőleg anyagi gondoktól mentesen, egész életét nemes hivatásának szentelje, ezért kölcsönös megelégedés esetén nem zárkózik el attól, hogy a jelenlegi javadalmat a szükséghez képest tovább is pótolja. Az iskola régi, felekezeti.

Pályázati határidő szeptember hó 30.

Szabályszerűen (keresztlevéllel, tanítói és kántori oklevéllel, összes szolgálati bizonyítványokkal, a román nyelvű vizsga sikeres letételét, valamint katonai helyzetét igazoló okmányokkal, illetőleg mindezek hiteles másolatával) felszerelt kérvények a pályázati határidő alatt nt. Kádár Géza esperes urhoz küldendők Zălau—Zilah-ra. Érdeklődőknek készséggel áll rendelkezésére a pelekeszi-i ref. lelkései hivatal. (U. p. Chereuş—Érkörös.)

Piele—Pele, 1924 augusztus 30.

Presbytérium.

Pályázat.

A tóti-i (Bihar m.) ref. egyház pályázatot hirdet megüresedett kántortanítói állásra.

Javadalom: 1. Természetbeni lakás (2 szoba, konyha, mellékhelyiségek, konyhakert.) 2. Minden páros személytől félvéka buza, összesen 25 köből, értéke 12000 lei. 3. 13 tizenhárom katasztrális hold föld, melyből kilenc hold szántó, négy hold kaszáló. 4. 4 (négy) legelő illetmény. 5. Négy erdőjog. 6. Három öl tűzifa beszállítva. 7. Stóla, egyházkerület megállapítása szerint. 8. Esetleges államsegély.

Köteleességek: 1. I-VI o. fiu, esetleg III-VI. osztályu vegyes növendékek tanítása. Istentiszteletek és temetések alkalmával kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása esetén szöszei szolgálat. 3. Ismétlő iskolásfiúk tanítása téli hónapok alatt, melyért a községtől 200 lei jár. 4. Egyházi jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázók kérvényeiket ezen hirdetés megjelenésétől számított 10-ig küldjék be alulírott Egyháztanácsához címezve: Tóti (Tănteu) Bihar m. Utolsó állomás Margitta, melyhez nevezett község 8 km.-re van.

Ref. Egyháztanács.

Pályázat hirdetés.

A Cheţ (magyarkécsi) ref. egyház helyettes kántortanítói állására pályázatot hirdet.

Javadalom: 1. Lakás kerttel természetben, értéke: 400.-Lei.

2. 10 kat. hold 1256 □-öl föld természetben: 6450 Lei értékben. A földek minden adóját az egyház fizeti

3. 25 hl. 60 liter rozs, á: 300 Lei; 5400 L. értékben.

4. Tandij készpénz, á: 5 Lei, circa 40 gyermek-től: 200 Lei.

5. 1 véka csöves tengeri, circa 40 véka, á: 32 Lei; 1250 Lei.

6. Ugarszántás helyett: 150 Lei,

7. 6 Legelőjog természetben, értéke: 180 Lei.

8. 6 erdőjog természetben, értéke: 225 Lei,

9. 12 m³ fa helyett: 360 Lei.

10. Készpénzfizetés: 60 Lei.

11. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint: 200 Lei. Összesen: 14,875 Lei.

12. Esetleges államsegély, vagy másnemű segély, ha és amennyiben ilyen segély egyáltalában lesz. Megjegyezni kívánjuk, hogy a presbiterium felsőbb helyen eljárást indított az iránt, hogy az agrár-törvény alapján járó 5 kat. hold 344 □-öl tanítói s 8 hold kántori föld az egyháznak kiutaltassék, amikor ezt a földet is a kántortanító fogja hasznélvezni. E földeknek a birtokbavétele rövidesen meg is lesz.

Kötelessége: 1. I—VI. oszt. osztatlan vegyes-iskola vezetése.

2. Kántori teendők végzése, jelenben egy nagyobb harmónium segítségével.

3. Esetleg gazdasági ismétlő iskola vezetése s a vasárnapi iskola vezetésében segédkezés.

4. Egyházi jegyzőség.

5. Kanónikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat s ifjúsági istenitiszteletek s vallásos estélyek tartása alkalmával és általában minden belmissziói munkában a lelkésznek segédkezés.

6. Énekkar felállítása s rendszeres vezetése.

Az állás egy év múlva rendszeresítetik, amikor is a megválasztott helyettes kántortanító, megfelelése esetén végleges lesz.

Pályázhatnak román állampolgársággal bíró és a nostrifikáló vizsgát román nyelven letett s erről bizonyítvánnyal rendelkező okleveles férfi-tanítók, kik katonai kötelezettségöknek már eleget tettek, vagy az alól felmenthetők. A megválasztott tanító költsései és utiköltségeire a presbiteriummal megegyezhet.

Pályázni szándékozik a képesítést, családi és szolgálati viszonyait feltüntető okmányokkal felszerelt kérvényeket 1924 szeptember 28-ig a református lelkész hivatalhoz küldjék be. (Cheț—Magyarkécz, jud. Bihor.) A választás szeptember 30-án lesz. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Magános tanító a szabadságot tanító családjánál megegyezés szerint élelmezést is kaphat.

Cheț (Magyarkécz), 1924 szeptember 3.

Kulcsár Dezső,
ref. lelkész.

120—1924.

Pályázat.

Az odorau-i (Szatmárudivari) református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett kántortanítói állomására.

Kötelessége: I—VI. osztályu vegyes iskola utasítás szerinti vezetése. 2. Kántori teendők végzése. 3. Énekkar vezetése. 4. Egyházi jegyzői teendők. 5. Kanónikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén a templomban a lelkész helyettesítése.

Javadalma: 1. Lakás és kert természetben. 2. Három fordulóban 12 magyar hold (1100 □-ölével) föld hasznélvezete, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 2 darab szarvasmarha legeltetési jog. 4. 8 (nyolc) köbméter hasábos tűzifa beszállítva. 5. 10 hl. buza és 10 hl. szemes tengeri a hivektől. 6. Kézpénzfizetés 300 Lei. 7. Államsegély, vagy más forrásból eredő segély, ha lesz.

Pályázhatnak a tanügyminisztérium által előírt, minden vizsgát sikerrel letett orgonázásban jártas férfi-tanítók. Pályázati határidő 1924 szeptember 21.

Odorau (Szatmárudivari) 1924 szept. 6.

Kató István,
ref. lelkész, isk. széki elnök.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghioroc-on
(Györök, Arad-megye)

harangot,
a legjutányosabb árak mellett készit a legfinomabb anyagból bármely hangu és nagyságu a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválósdágt több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leirással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendeésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 9

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai orgona- és harmonium gyárában, Timisoara.

Kitűnő hangu harmoniumok és peddós harmoniumok állandóan raklárón. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltenek. Könyveléssel és harmonium-örjegyzéssel díjtalanul szolgálunk. 15—26

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedése

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizománya

ORADEA-MARE
NAGYVÁRAD

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 14.

A 644—1924. sz. főjegyzői körlevélben ref. elemi iskoláink részére használatra ajánlott összes vallástani és tankönyvek, iskolai nyomtatványok, írószerek, füzetek legolcsóbb bevásárlási forrása. — A mt. iskoláknak és Tanító uraknak 10% árengedmény.

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harang-öntődéje

ARAD, Strada Barilfu No. 10-21. Alapított 1840.

LELKÉSZEGYESÜLET

Az Egyetemes Református Lelkész-Egyesület alapszabályai.

I. Az egyesület címe, székhelye és célja.

1. §. Az egyesület címe: „Egyetemes Református Lelkészegyesület”.

Székhelye: Oradea-Mare—Nagyvárad.

2. §. Az Egyetemes Református Lelkész-Egyesület célja az, hogy a református lelkészek erkölcsi és anyagi érdekeit megvédje, továbbá egyháztársadalmi úton a református vallás-erkölcsi életet munkálja.

3. §. Céljait évenként tartott kongresszusok, szaklapok, tudományos művek és folyóiratok kiadása által, továbbá az egyházi hatóságokhoz intézett előterjesztések által igyekszik megvalósítani az Egyh. törv. I. tc. 56. §. s) pontja és az I. tc. 143. §. a megtartásával.

II. Az egyesület tagjai.

4. §. Az egyesület rendes tagja lehet minden református-lelkészjellegű egyén.

5. §. A tagok lehetnek rendes és pártoló tagok. Rendes tagok azok a református lelkészjellegű egyének, akik évenként a közgyűlés által megállapított tagsági díjat megfizetik, ennek fejében kapják az egyesület hivatalos lapját. Pártoló tag lehet minden tisztességes, nagykoru egyén és testület, ha az egyesület részére évenként a rendes tagok tagdíjának $\frac{1}{3}$ részét kifizeti.

III. Az egyesület vagyona és jövedelemforrása.

6. §. Az egyesület vagyonát alkotják: a tagsági díjak, a kiadványok jövedelme, adományok, esetleges hagyományok, továbbá a Református Lelkészegyesülettől átadott 14.887 lei 95 bani készpénz és az 1923., 1924. évi naptárak árából fennálló követelés.

IV. A közgyűlés.

7. §. A közgyűlést az egyesület rendes tagjai alkotják; de a tanácskozásban és a szavazásban csak azok a rendes tagok vehetnek részt, akik az előző évi tagsági díjat megfizették. A közgyűlés idejét, helyét és ügyrendjét a választmány állapítja meg. Közgyűlés évenként rendszerint egyszer tartandó; a választmány határozata vagy 50 tagnak az elnökhöz beadott írásos kérelmére azonban bármikor összehívandó.

8. §. A közgyűlés akkor határozatképes, ha a tagok $\frac{1}{3}$ része jelen van. A határozatokat nyílt szavazás útján szótöbbséggel vagy egyhangulag

hozzák. Személyes kérdésekben, választásoknál vagy 10 tag kívánságára titkos szavazással kell dönteni.

9. §. A közgyűlés tárgyai: elnöki jelentés, az évi számadások megvizsgálása, a költségvetés megállapítása; háromévenként tisztújítás; a választmány által beterjesztett ügyek és az indítványok letárgyalása; az alapszabályok módosítása a választmány javaslata alapján; felolvasások; előadások megvitatása. A közgyűlés istentisztelettel kezdődik és végződik.

V. Az egyesület tisztségviselői.

10. §. Az egyesület tisztségviselői: a) elnök, aki a választmányt és a közgyűlést összehívja és vezeti; az egyesületet képviseli, a kiadásokat utalványozza, akadályoztatása esetén az egyik alelnök helyettesíti; b) 2 alelnök; c) ügyvezető titkár, aki a választmány és közgyűlés tárgyait előkészíti, jelentést szerkeszt az egyesület működéséről, az ügyvitelt és levelezést intézi; d) két jegyző, akik a választmányi és közgyűlési jegyzőkönyveket vezetik; e) pénztáros, aki az egyesület pénztárát kezeli, a tagdíjakat beszedi, a költségvetést és a számadást évenként elkészíti; f) számvevő, aki felelősség mellett ellenőrzi a pénztárost és erről a választmánynak minden ülésre jelentést tesz; g) lapszerkesztő, akit a választmány választ és a választmánynak tanácskozó tagja.

11. §. A tisztségviselőket, a lapszerkesztőt kivételével 3 évi időtartamra a közgyűlés választja.

VI. A választmány.

12. §. A választmány a tisztségviselőkön kívül 14 tagból áll, akik közül hetet a közgyűlés választ szótöbbséggel 3 évre, hetet pedig az egyházmegyei lelkészegyesületek, mint az egyetemes lelkészegyesület tagozatai küldenek ki szintén 3 évre.

13. §. A választmányi gyűlés akkor határozatra képes, ha a tagok egynegyed része jelen van. A választmány intézi az egyesület ügyeit. A gyűlést az elnök hívja össze a szükséghez képest; közgyűlés előtt, valamint 4 választmányi tag írásos kérelmére mindenkor köteles összehívni. A választmány határozatai a közgyűlés elé terjesztendők.

VII. Az egyesület feloszlása.

14. §. Az egyesület feloszlik; a) ha a tagok kétharmad része erre a célra összehívott közgyűlésen így határoz; b) ha a kormányhatóság az egyesületet felosztatja; c) ha az egyházi törvényhozás [zsinat] az egyesület működését megtiltja.

15. §. Feloszlás esetén az egyesület vagyonából a Református Lelkészegyesülettől kapott vagyonrész a cluji [kolozsvári] szeretetházé lesz; a vagyon többi része a lelkeszi nyugdíjintézetet illeti.

Jelen alapszabályok tudomás végett az egyházi főhatósághoz; [királyhágómelléki egyházkerület] megerősítés végett az államkormányhoz felterjesztetnek.

* * *

Fenti alapszabályokat megállapította az 1924 augusztus 28-án Nagyváradon tartott választmányi gyűlés. Együttal azt is elhatározta, hogy az a királyhágómelléki egyházkerület minden egyházmegyei lelkészegyesületének megküldessék, avégből, hogy folyó évi október 15-ig valamennyi lelkészegyesület tárgyalja meg és esetleges módosítását vagy hozzájárulását akkorra juttassa el a választmány elnökéhez, Tarnóczi Lajoshoz [Biharia]. Az egyházmegyei lelkészegyesületek megnyilatkozása után tartandó választmányi gyűlés határozza a közgyűlés összehívása tárgyában. Felkérem azért az egyházmegyei lelkészegyesületek elnökeit, szíveskedjék a lelkészegyesületi gyűlést összehívni: az Egyetemes Református Lelkészegyesületbe való belépés tárgyában, valamint a közölt alapszabályokra vonatkozóan határozatot hozni, hogy ezzel a törvényszerű megalakulás mielőbb megtörténhessék.

Tarnóczi Lajos,
alelnök.

Külföldi irodalmi szemle.

[Folytatás.]

Minthogy az egyház életfeladatainak szabatos meghatározása és tevékenységének irányítása csak egy pontos külső és belső állapotrajz mellett lehetséges, nagy aparátussal dolgozik a Kirchenkunde, mely pár évtizeddel ezelőtt önállósította magát, külön szakstudiummá. Az egyházisme abban határozta meg a maga feladatát, hogy pontos képét adja az egyház külső és belső életének. Az előbbi főleg a vonatkozó statisztikai adatok tudományos feldolgozásával éri el, az utóbbit pedig vallás lélektani analízissel, amelyet kiterjeszt az egyház tagjainak összességére és egyes csoportjaira, kor, foglalkozás, kulturális helyzet s különböző kegyességi típusok stb. szerint, valamint az egyháztól független vallásos mozgalmakra, sőt a fennálló, vagy létesítendő kapcsolatok s a kölcsön hatások miatt a katolikus egyházra és a külföldi protestáns egyházakra is.

A Kirchenkunde keretében emlékezünk meg Dibelius Ottó művéről [Staatsgrenzen und Kirchengrenzen, Berlin, Engelmann 1921.]

A német protestáns egyházak helyzete lényegesen átalakult. A versaillesi béke által idegen

államoknak juttatott birodalom-részek egyházai kiszakadtak a hazai egyház testéből s az új államokban, a régitől független, új szervezkedésre kényszerültek. Az új német alkotmány pedig, a Németország határain belül maradt egyházak államjogi helyzetét változtatta meg. Ilyen körülmények között előtérbe nyomult az egyház és az állam viszonyának problémája. D. ezzel a kérdéssel foglalkozik. Szigorú elvi alapon álló, nyugodt, tárgyilagos fejtegetései bennünket is érdekelnek világosságot vetnek a mi hasonló problémáinkra és biztatást nyújtanak sokban azonos helyzetünk nehézségei között, a bizonytalan jövőt illetőleg. D. megállapítja azt a törekvést, hogy az állam, mikor az egyházat magától eltaszítja, a régi kapcsolatok megszüntetésével: ugyanakkor kivételes rendszabályok alá helyezi s a függetlenített (!) egyházra hatalmi eszközökkel rákényszeríti a maga akaratát. Így elveti a magjait a kulturharcnak, amelyből az államnak haszna nincs, az egyház pedig, mint az utolsó évtizedek kulturharcai mutatják, diadalmasan kerül ki belőle. Amelyik állam, jog- és kulturállam kíván lenni, tiszteletben kell, hogy tartsa az egyház határait s az ellen sem tehet kifogást, hogy az egyház, természetesen az állami érdekek sérelme nélkül, külföldi hitestvéreivel kapcsolatot tart fenn. Valószínű, hogy egyes államférfiak rövidlátó egyházpolitikája nem fogja tiszteletben tartani a D. által megjelölt határvonalakat; de a hibákat majd korrigálja a néptömegek lelkében élő s onnan ki nem irtható vallásos hit.

Tasnád. Bereczky József.

Apróbb közlemények.

Választmányi ülés. Aug. 28-án tartották az az első ülést a királyhágómelléki kerület lelkészegyesületi tisztviselői és választmányi tagjai Nagyváradon Jelen voltak: Tarnóczi Lajos alelnök, dr. Bodnár Gábor jegyző, Takács Zsigmond, Major Gyula, Botlyán Pál, Balajthy Jenő, Debreceni István választmányi tagok, kik mérlegelve a körülményeket és a lelkeszi kar előtt álló feladatokat, egyértelműen szükségesnek látják a lelkészegyesület újraalakulását. Elhatározták azért, hogy a célok közelebbi megjelölésével felhívják az egyházmegyei lelkészegyesületek elnökeit, hogy a megyei tagozatokban is tartsanak gyűléseket és a maguk részéről is mondják ki a közös egyesületbe való tömörülést. Letárgyalta a választmány az új alapszabályokat és hozzászólás végett letette a megyei egyesületekhez. — Elhatározta, hogy vélemények beérkezése után ismét választmányi ülést tart, melyen előkészíti a közgyűlést, mely még az ősz folyamán meglesz és ugyanakkor konferenciát is rendez, melynek néhány fontos tárgyát és előadóját már most kijelölte illetve felkérte. — Ezekon kívül még kisebb anyagi ügyeket tárgyalt és intézett el, melyek a kintlevőségekkel, a naptár és lapüggyel vannak kapcsolatban.